

Topshiriqlar:

1. Quyida berilgan masalalarni ishlang. **(Botanika va matematika, mantiq fanlarininmg integratsiyasiga oid topshiriq).**

1. Birinchi kurtakdan 2 ta novda paydo bo‘ladi. Har bir novda keyingi bosqichda yana 2 ta novdaga bo‘linadi. Agar bu jarayon 5 bosqich davom etsa, jami nechta novda hosil bo‘ladi?

2. O‘simlikning bir novdasida 8 ta tugun bo‘lib, har tugunda 1 ta kurtak bor. Shundan faqat 75% kurtaklar uyg‘onadi. Nechta kurtak faollashadi?

3. Auksin gormoni ta’sirida novdaning uzunligi har kuni 1.5 sm ga oshadi. 10 kun ichida novda nechaga uzayadi?

4. Bir bog‘bon 25 ta novdani chilpish (kesish) qiladi. Har bir novdadan 4 ta yon kurtak hosil bo‘ladi. Jami nechta yangi kurtak paydo bo‘ladi?

5. Bir daraxtda 50 ta kurtak bor. Statistika ko‘ra, kurtaklarning 80% i o‘sadi. Qolganlari o‘smasdan nobud bo‘ladi. Nechta kurtak yashab qoladi?

6. Har bir novdani kesish uchun 4 daqiqa vaqt ketadi. Daraxtda 15 ta novda bo‘lsa, butun formirovka jarayoni nechta daqiqada tugaydi?

7. Dastlabki hafta davomida daraxtda 10 ta yangi novda paydo bo‘ldi. Agar har hafta shoxlanish soni 2 barobarga ortsa, 4-hafta oxirida jami nechta yangi novda hosil bo‘ladi?

2. "Kurtakdan gullab-yashnagan daraxt" iborasi asosida hayotiy hikoya yozing. Unda shaxsiy o‘shish, imkoniyatlar ochilishi, mashaqqatlar orqali natijaga erishish mavzulari bo‘lsin. **(Botanika, ona tili va adabiyot fanlarininmg integratsiyasiga oid topshiriq).**

3. Daraxtni formirovka qilish (shakllantirish) – bu uning to‘g‘ri o‘shishini ta'minlash, hosildorligini oshirish va sog‘lom tuzilishini yaratish uchun amalga oshiriladigan agrotexnik chora. Quyida daraxtni formirovka qilish bo‘yicha bosqichma-bosqich rejani o‘rganing va birorta daraxtni tanlab, shularga moslashtiring. **(Botanika va agronomiya fanlarining integratsiyasiga oid topshiriq).**

Daraxtni formirovka qilish rejasi

Bosqich	Amalga oshiriladigan ishlar	Maqsad / Izoh
1. Tayyorgarlik bosqichi	- Daraxt turi, yoshi va o‘shish xususiyatlari aniqlanadi-	Daraxtning biologik xususiyatlariga qarab formirovka usuli tanlanadi

Bosqich	Amalga oshiriladigan ishlar	Maqsad / Izoh
	Qurilmalar (bog'lovchi, sekator, arra) tayyorlanadi	
2. Asosiy tanani ajratish	- Bitta asosiy po'stlog'i sog'lom novda tanlanadi- Raqobatchi kurtaklar, novdalar olib tashlanadi	Markaziy poya (lider novda) saqlanadi – daraxt tanasi bo'ladi
3. Skelet novdalarni tanlash	- Asosiy tanaga nisbatan 45–60° burchak ostida joylashgan 3–5 ta novda qoldiriladi- Qolganlari kesiladi	Skelet novdalar daraxtning asosiy tayanchi bo'lib xizmat qiladi
4. Balandlikni belgilash	- Daraxt balandligi 80–120 sm gacha cheklanadi (mevali daraxtlar uchun)	Balandlikni cheklash hosilni qulay yig'ish va shamollatish uchun muhim
5. Yon kurtaklarni nazorat qilish	- Yon kurtaklarning ortiqchasi olib tashlanadi yoki siyraklashtiriladi	Shoxlanish me'yorda bo'lishi, ozuqa moddalari teng taqsimlanishi uchun
6. Yilma-yil parvarishiy kesish	- Har bahor va yozda kuchli o'sgan novdalar siyraklashtiriladi- Qari, kasallangan, ichkariga o'sgan novdalar olib tashlanadi	Daraxt doimiy parvarishga muhtoj – havo va yorug'lik kirib boradi
7. Formirovkadan keyingi parvarish	- Kesilgan joylar bog' aralashmasi bilan yopiladi- Sug'orish va oziqlantirish jadval asosida olib boriladi	Zararli mikroorganizmlar tushishini oldini olish, o'sishni qo'llab-quvvatlash uchun

Formirovka qilishning asosiy shakllari:

Shakl turi	Tavsifi	Mos daraxtlar
Kuboksimon	Ochilgan kosaga o'xshash, markaziy tanasi yo'q	Shaftoli, gilos, o'rik

Shakl turi	Tavsifi	Mos daraxtlar
Yarim yassi	Bitta markaziy tanali, yassi tarzda joylashgan novdalar	Olma, nok
Vazali (vasilikli)	Pastdan yuqoriga tarvaqaylagan shakl	Uzum, nok
Yassi devorsimon	Devorga tik oʻstiriladigan tarzda yassi formirovka	Manzarali va mevali oʻsimliklar (espazier usul)

1. Choʻl zonasida va sernam hududda oʻsadigan daraxtlarning shoxlanish tiplarini solishtiring. Ulardagi oʻxshashlik va farqlarni aniqlang. **(Botanika va ekologiya fanlarining integratsiyasiga oid topshiriq).**